

## **Lausunto**

### **Työllisyyspoliittinen tuki yhdistyksille ja säätiöille**

**Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/37864/2025**

Uuden työllisyyspoliittisen tuen esitetään mahdollistavan pitkäaikaistyöttömien työllisyyttä edistävien tarpeiden yksilöllisemmän järjestämisen. Rekisteröity yhdistys tai säätiö eli kolmannen sektorin toimija voisi saada toiminnantuottajana rahoituksen, jonka turvin voidaan järjestää aktivoivaa toimintaa pidempään työttömänä olleille työnhakijoille. Tällaisen tukea tarvittavan rahoituksen saamisesta tekee esityksen työvoimaviranomainen.

Tukea ei ole tarkoitettu kuntouttavaan toimintaan, vaan nimenomaan pidempijaksoisesti työttömänä olleen työnhakijan valmiuksien tukemiseen. Aktivoivan toiminnan järjestämisessä tulee huomioida toimintaan osallistuvan työttömän tarpeet, mahdollisuudet ja vahvuudet sekä myös alueelliset erot työllistymismahdollisuuksissa. Tuen turvin voidaan kolmannella sektorilla edistää työnhakijan työllistymistä joko suoraan työkokeiluissa tai -harjoitteluissa tai välillisesti opiskelun tai kurssituksen kautta.

Teollisuusliitto kannattaa aktivoivaa työvoimapolitiikkaa. Erilaiset keinot, joilla voidaan ehkäistä työttömyysjaksojen pitkittymistä ja valitettavan usein myös siitä seurannutta syrjäytymistä, ovat ehdottoman kannatettavia. Ikääntyvien, pidempään työttömänä olevien saaminen mukaan työelämään on Teollisuusliiton mielestä tärkeää, voisihan heillä vielä olla vuosia työuraa jäljellä.

#### **1. Näkemyksenne tuen tarkoituksesta ja tuettavan toiminnan kohderyhmästä?**

Teollisuusliitto kannattaa ehdotusta, että tuettavaa toimintaa tarjotaan ensisijaisesti heille, joiden työttömyysaika on pidentynyt. Pitkäaikaistyöttömyyteen yhdistyy kuitenkin monesti ikääntyminen (yli 55-vuotiaat) sekä osatyökykyisyys, joten nämä yksilölliset tekijät tulisi ottaa huomioon työllistymistä edistävää toimintaa tarjottaessa. Juuri nämä tekijät vaikeuttavat työllistymistä alueellisten erojen lisäksi.

Teollisuusliiton työttömänä olleille jäsenille tehty kyselytutkimus osoittaa, että viimevuosien aikana ei aktivoivaa työvoimapolitiikkaa ole juuri monellekaan työttömänä olleelle ole ollut tarjolla. Kaikista vastanneista 4 027 jäsenestä joka seitsemäs (15 %) kertoo, että ei ollut saanut työllistymistä edistäviä palveluja tai apua työvoimapalveluilta. He ovat olleet työttömänä pidempään.

Kyselytutkimus osoittaa, että vaikeimmin työllistyviä ovat olleet ikääntyneet, yli 55-vuotiaat työnhakijat sekä osatyökykyiset työnhakijat. Työttömyys on voinut pitkittyä myös alle 36-

vuotiailla, jotka ovat joko juuri valmistuneet ammattioppilaitoksesta tai joutuneet työttömäksi, kun toimintoja on supistettu. Osan kohdalla digitalisaatio on korvannut ammattilaiset. Myös alueelliset erot ovat merkittäviä, mutta kaikilla ei ole mahdollisuutta muuttaa työn perässä.

Työllisyyspalveluiden tarjonta vaihtelee kunnittain ja alueittain. Näyttää siltä, että resurssien puutteessa työllisyyspalvelut ovat vuosina 2024 ja 2025 tarjonneet vain minimin. Se on kaukana aktivoivan työvoimapolitiikan laajasta repertuaarista. Työttömänä olleet duunarit olivat saaneet apua lähinnä työllisyysuunnitelman tekoon (56 %) ja heihin on oltu yhteydessä puhelimitse (68 %). Joka kolmas (31 %) oli tavannut asiantuntijoita.

Teollisuusliitto kannattaa esityksessä kuvattua työllisyyspoliittisen tuen tarkoitusta. Kohderyhmässä tulisi huomioida työttömyyden pitkittymisen lisäksi kuitenkin myös muut työllistymistä hidastavat tekijät. Toisin sanottuna ikääntyminen, osatyökykyisyys sekä työnhakijasta riippumattomat seikat, kuten alan rakennemuutos, johon liittyvät uudelleen kouluttautumistarpeet. Työvoimaviranomaisten harkinta on tässä suositeltavaa, sillä joustavuutta tarvitaan.

## **2. Näkemyksenne tuen kohdentamisesta yhdistyksille ja säätiöille (108 §)?**

Esityksen mukaan työvoimapolitiikan järjestämisestä annettavassa laissa säädettäisiin työllisyyspoliittisella tuella tuetusta toiminnasta seuraavasti: ”Työvoimaviranomainen voi myöntää rekisteröidylle yhdistykselle ja säätiölle työvoimaviranomaisen haettavaksi ilmoittamaa tukea toimintaan, jolla parannetaan pitkään työttömänä olleiden työttömien työnhakijoiden työnhaun ja työllistymisen yleisiä edellytyksiä.”

Työllisyyspoliittinen tuki tarjoaa kolmannen sektorin toimijoille mahdollisuuden tarjota työllistymistä edistävää toimintaa niille työnhakijoille, joiden työttömyys on pitkittynyt tai jotka muuten ovat heikossa työmarkkina-asemassa. Palveluntarjoajien tulisi olla sellaisia, joilla on jo kokemusta hyväksi arvioidusta työllisyttä edistävästä toiminnasta esitetyille kohderyhmälle.

On selvää, että järjestöjen ja säätiöiden palveluntarjonnan tulee täydentää, ei korvata työvoimaviranomaisen palveluja. Määräaikaiseksi ajateltu rahoitus voitaisiin myös muuttaa pysyvämmäksi, mikäli palveluntarjoajan toiminta osoittautuu onnistuneeksi. Toisin sanottuna toiminnan onnistumisesta saadaan todistetta: työttömät työnhakijat saavat tukea työllistymiselleen, heidän työmarkkina-asemansa kohenee tai opintojen kautta he etenevät työurallaan. Tämä tarkoittaa sitä, että toiminnan tuloksellisuutta pitäisi voida arvioida.

Teollisuusliitto kannattaa työllisyyspoliittisen tuen kohdentamista esitetyllä tavalla kolmannen sektorin toimijoille.

### **3. Näkemyksenne tuen hakijaa/saajaa koskevista edellytyksistä (109 §)?**

Työllisyyspoliittista tukea saavien järjestöjen ja säätiöiden toiminnan fokuksen tulee olla toiminnan kohderyhmän työllisyyttä edistävässä toiminnassa. Tällöin työllistymistä edistävän toiminnan kohderyhmille tarjotun toiminnan sisältö, muodot ja tavoitteet ovat ensisijaisia kriteerejä sille, ketkä tukea saavat.

Teollisuusliitto kannattaa esitystä, että aktivoivaa työvoimapolitiikkaa toiminnallaan edistävä rekisteröity yhdistys tai säätiö olisi jo toiminut vähintään vuoden ennen kuin tukea voisi hakea. Tämä auttaa työvoimaviranomaisia arvioimaan, onko palveluntarjoaja kaikilta osin luotettava ammattilainen alallaan. Näin ollen esimerkiksi ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöön tai muuhun rikolliseen toimintaan syyllistyneet järjestöt tai säätiöt eivät ole luettavissa luotettaviksi palveluntarjoajiksi. Palveluntuotantoa tarjoavan toimijan täytyy myös luotettavasti pystyä esittämään työvoimaviranomaisille olevansa luotettava taho.

Näiltä osin Teollisuusliitto yhtyy esitykseen.

### **4. Näkemyksenne tuettavan toiminnan rajoituksista (110 §)?**

Teollisuusliitto katsoo, että esitettyä työllisyyspoliittista tukea ei tule myöntää tai käyttää taloudelliseen toimintaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain tarkoittamalla tavalla. Tukea ei tule myöskään myöntää tai käyttää työllistämistoimintaan, jolle on jo vastuulliset tekijänsä. Tämä tarkoittaa, että toiminnalla tulisi voida korvata julkisten työvoimapalvelujen vastuulle kuuluvaa toimintaa (valtiorahoitus) tai kuntien vastuulle kuuluvaa toimintaa (oma rahoitus).

Kolmannen sektorin toimijan tulisi käyttää työllisyyspoliittinen tuki sille tarkoitettuun toimintaan, jolla täydennetään julkisten työvoimapalvelujen ja kuntien työllisyyttä edistävää toimintaa. Ei mihinkään muuhun. Reunaehdot on hyvä kirjata tarkasti, kuten esityksessä osin jo tehdäänkin.

Teollisuusliitto katsoo, että esityksessä esitelty tuettavan toiminnan rajoitukset ovat perusteltuja.

### **5. Näkemyksenne esityksessä kuvatusta tuettavasta toiminnasta? Onko tuettavaa toimintaa kuvattu riittävästi?**

Teollisuusliitto katsoo, että työllisyyspoliittisella tuella rahoitetun toiminnan kohderyhmiä ja sisältöjä tulisi täydentää. Erityishuomio tulisi kiinnittää yli 55-vuotiaiden työllistymisen mahdollisuuksiin ja erityisyyteen. Monesti ikääntyneillä pitkän työuran myötä on työkyky voinut heikentyä. Kuitenkin työuraa olisi monella vielä edessä vuosia. Myös työuransa alkupuolella olevien nuorten, alle 30-vuotiaiden pitkittyneeseen työttömyyteen tulisi puuttua. Syrjäytymisen estämiseksi on olennaista, että pitkään työttömänä olleet saadaan mukaan työelämään, jolloin myös arjen hallinta vahvistuu.

Kun toiminnan kohderyhmä pidempään työttömänä olleet, olisi täsmennettävä työttömyyden pitkittymisen syihin liittyvien seikkojen vaikutusta työnsaantiin. Työttömälle tarjottu toiminta voi toki vain katkaista pitkittyneen työttömyysjakson, jonka jälkeen työttömyys taas jatkuu. Päämäärien tulisi kuitenkin olla pysyvämpiä ja niiden sekä toiminnan sisältöjen määrittelyyn pitäisi työttömän työnhakijan itse voida vaikuttaa työvoimaviranomaisten rinnalla.

Minkä muotoista tarjotun toiminnan tulisi olla? Teollisuusliitto katsoo, että etenkin läsnäoloa edellyttävä toiminta mahdollistaa vuorovaikutuksen ja työllistymisen kannalta merkityksellisen verkostoitumisen.

Teollisuusliiton työttömänä olleille jäsenille tehty kyselytutkimus (2025) osoitti, että erilaiset suhteet ja kontaktit ovat kullannarvoisia uutta työtä etsittäessä. Työllistymistä edistäviä verkostoja jäsenet (n=4 027) kertoivat rakentaneensa työnantajiin ja työkavereihin työpaikoilla tai jo ammattikouluaikana. Myös työllisyyskoulutus-, työharjoittelu- ja työkokeiluaikana luodaan uusia lähikontakteja. Tutkimuksen pohjalta voi todeta: jos aktivoivia työvoimatoimia ei ole tarjolla, jäävät myös rakentamatta työllistymistä edistävät verkostot.

Lisäksi tuettujen palveluntarjoajien toimintaa pitäisi pystyä seuraamaan ja arvioimaan. Työvoimaviranomaisilla – laajasti ajateltuna – tulisikin olla velvoite ja välineet seurata rahoitetun toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksia.